

Niet alle rozentelers kunnen met het huidige middelenpakket uit de voeten.

AID constateert lichte verbetering spuitgedrag rozentelers

De Algemene Inspectiedienst (AID) is teleurgesteld dat rozentelers hun spuitgedrag nauwelijks verbeteren. In 2008 ging meer dan de helft van de gecontroleerde bedrijven over de schreef. Dit gedrag doet het imago van de sector geen goed en steeds meer ondernemers lopen het risico hogere straffen te krijgen in plaats van alleen geldboetes.

Peter van Leth
pvanleth@hortipoint.nl

Voor het vierde achtereenvolgende jaar voerde de AID in november en december 2008 controles uit op rozenbedrijven (zie kader 'Ruim de helft over de schreef'). Op 28 van de 50 gecontroleerde bedrijven zijn verboden gewasbeschermingsmiddelen geconstateerd. Een lichte verbetering met voorgaande jaren. In 2005 was het erg bont: op alle 40 gecontroleerde rozenbedrijven werden verboden middelen geconstateerd. In 2006 gingen 34 van de 61 gecontroleerde bedrijven over de schreef, in 2007 60 van de 90. De uitkomsten van het afgelopen jaar stemmen niet tot tevredenheid. Dat vindt niet alleen de AID, maar telers en belangenbehartigers realiseren zich dat ook (zie kader Joop van den Nouweland).

Verre van ideaal

Dat op 56% van de bedrijven verboden middelen zijn aangetroffen, wil niet zeggen dat eenzelfde percentage rozentelers verboden middelen inzet, bena-

drukt Toon Driessen, regelingsdeskundige van de AID. „We weten en zien dat rozentelers hun best doen om met het huidige middelenpakket uit de voeten te kunnen. De cijfers geven echter aan dat het naleefgedrag verre van ideaal is. Ook nu we op verzoek van telers afgelopen jaar anders hebben bemonsterd.” Driessen doelt daarmee op het feit dat alleen monsters zijn genomen van oogstbaar product, waar de sector op heeft aangedrongen. Voorheen werden ook monsters van ouder blad en soms van gevallen blad genomen, waarvan ondernemers beweren dat daarop restanten van middelen kunnen zitten van meer dan een jaar geleden.

Op meerdere vlakken blijft de inspectiedienst oog houden voor de praktijk. Zo zijn ondernemers niet altijd beboet voor niet toegelaten werkzame stoffen van gewasbeschermingsmiddelen die zijn aangetroffen, terwijl de aanwezigheid van een verboden stof voldoende is voor een boete. Er volgde geen sanctie, als niet kon worden uitgesloten dat het aangetoonde

Mening

Joop van den Nouweland:

'Het wordt tijd om actief naar oplossingen te zoeken'

„Ik had op betere resultaten gerekend. Ze vallen mij dus ook tegen. Het geeft maar aan hoe groot het probleem is”, reageert Joop van den Nouweland, voorzitter van de landelijke rozencommissie van LTO Groeierservice, op de resultaten van de AID-controle op rozenbedrijven in 2008. „Schijnbaar is de nood soms zo hoog dat telers illegale middelen gebuiken. Ik praat het niet goed, maar begrijp het wel. Sommige misstappen zou ik zelfs verdedigbaar vinden voor een rechter. Je kunt van een ondernemer niet verwachten dat hij zijn bedrijf financieel in de soep laat lopen ervan uitgaande dat hij zijn uiterste best doet om zich aan de wet- en regelgeving te houden.” Veel belangrijker dan praten over de resultaten, vindt Van den Nouweland het gezamenlijk oplossen van de achterliggende problemen. „Telers zijn te passief geworden. Het blijft bij constateren dat het niet goed gaat. Individueel hebben de meeste rozentelers hun zaakjes goed voor elkaar, maar collectief wordt er steeds minder vaak een deuk in een pakje boter geslagen. Dat geldt niet alleen

wat een te smal middelenpakket betreft, maar ook voor bijvoorbeeld het zoeken naar nieuwe afzetkanalen van rozen. Als een teler voor de deur van een fabrikant van gewasbeschermingsmiddelen staat, maakt dat weinig indruk. Dat wordt anders als honderden aankloppen met hetzelfde probleem.” Daarmee zegt de gewasvoorzitter dat het probleem niet alleen bij rozentelers ligt. „Overheden, milieuorganisaties en in mindere mate consumenten hebben het maar steeds over duurzaam produceren. Ze denken dat dit een kwestie is van wat beestjes uitzetten in het gewas. Ze hebben geen flauw benul wat er bij een geïntegreerde bestrijdingsstrategie komt kijken, zeker in een meerjarig gewas als roos. Veel telers doen al jaren moeite om ziekten en plagen met natuurlijke vijanden onder de duim te houden, maar blijven tegen moeilijkheden aanlopen. Zijn het geen bekende ziekten en plagen dan wel nieuwe, als dop- en wolluis.”

Borneo

Illustreerend voor de frustratie van rozentelers rond het

beschikbare middelenpakket, vindt Van den Nouweland het op de markt verschijnen van Borneo. Dit nieuwe spintmiddel mag vanwege resistentie management een keer per teeltseizoen ingezet worden met maximaal 1.000 liter per ha. „Met deze hoeveelheid water en frequentie kan een rozenteler niet uit de voeten. Chrysantentelers kunnen het meerdere keren per jaar inzetten, omdat ze vaker van teelt wisselen. Mede door dit soort voorvallen voorzie ik een kentering in het aantal rozentelers dat geïntegreerd teelt. Verder komt het punt dichtbij dat rozentelers hun bedrijf dicht gooien als quarantainemaatregel. Een kwalijke ontwikkeling, die ook de harmonie onder collega's niet bevordert.”

Doemdenkers

Niet alleen op buitenstaanders heeft Van den Nouweland kritiek. Hij vindt ook dat belangenorganisaties meer voor rozentelers moeten doen. „Roos is nog steeds de belangrijkste snijbloem in Nederland. Ik behoor niet tot die doemdenkers die zeggen dat roos de

langste tijd in onze land heeft gehad. Rozentelers zijn over het algemeen juist zeer sterke en succesvolle ondernemers die zich al twintig jaar weten te weren tegen hevige buitenlandse concurrentie. Alleen verdienen ze af en toe de helpende hand. En daar ontbreekt het ook bij de belangenverenigingen soms aan”, beweert Van den Nouweland. Van den Nouweland verwijt de inspectiedienst echter niets. „De AID is als controlerende instantie een soort scheidsrechter. Het krijgt opdrachten en voert die vervolgens uit. Ik zie de controledienst in ieder geval niet als de tegenpartij.” Van den Nouweland prijst juist de opstelling van de controledienst. Vorig jaar door de bemonsteringswijze aan te passen en de komende controle door alleen op probleemstoffen te controleren. „De AID is een prettige gesprekspartner voor rozentelers. Tijdens bijeenkomsten of in de media is de AID af en toe de gebeten hond. Dat heb je echter al gauw bij een emotioneel onderwerp als het beschikbare middelenpakket voor rozen.”

lage gehalte van een stof in het monster, buiten de schuld van de rozenkweker op of in het gewas is gekomen. Een sanctie blijft ook achterwege wanneer zulke lage concentraties zijn aangetroffen dat niet met zekerheid kan worden gezegd dat ze door de ondernemers zijn aangebracht. Deze twee situaties hebben er wel toe geleid dat bij de volgende rozencontrole, die in november 2009 start, vooral naar de probleemstoffen wordt gekeken. „Het is effectiever als we ons richten op stoffen waarbij we duidelijk kunnen aan tonen dat het gebruik ervan ontoelaatbaar is”, vertelt de AID-regelingsdeskundige.

AID blijft in gesprek

Alleen vindt Driessen het dan jammer dat de AID tijdens bijeenkomsten of in de media soms de zwartepiet krijgt toegeschoven. „Er is veel ophef als een onkruidmiddel wordt geconstateerd. Onkruidmiddelen spuiten in rozen op substraat is inderdaad on-

logisch, zeker als een rozen gewas daar gevoelig voor is. Maar deze redenering gaat niet op bij akkerbouwmiddelen die toevallig ook werken tegen hardnekkige ziekten en plagen in de rozen. Bovendien zijn de stoffen bij telers aangetroffen die geen akkerbouwer als buurman hadden. Afgelopen jaar ontstond andere tumult over het vaker gebruiken van middelen dan volgens de voorschriften was toegestaan. Rozentelers waren verbolgen over het feit dat de AID hiervoor boetes oplegde. Hierbij werd voorbijgegaan aan het feit dat bij telers die hiervoor een boete kregen eveneens inzet van verboden middelen is geconstateerd. Bovendien bestaan deze voorschriften niet voor niets. Telers moeten zich hieraan houden om resistentie op de langere termijn te voorkomen. Wie zich niet aan deze voorschriften houdt, werkt mee aan het verlies van effectieve middelen.”

De AID blijft desondanks in gesprek met de sector. „Onze inzet blijft vooral een betere bewustwording die moet leiden tot een beter naleefgedrag. Dat zien

Lees verder op pagina 38 ➤

Feiten

Resultaten AID-rozencontrole 2008

Aangetroffen werkzame stoffen die in Nederland in het geheel niet of in de rozenteelt onder glas niet zijn toegelaten.

Stof (middel)	Hoeveel keer	Werkzaam tegen
Spiroxamine (Impuls, Prosper)	22	Echte meeldauw
Acefaat (Orthene, Ypsilon)	3	Trips
Cyhexatin (Acarstin)	3	Spint, wittevlug
Carbofuran (Curater vloeibaar)	2	Trips
Etoxazool (Borneo*)	2	Spint

* Borneo is sinds oktober 2009 toegelaten in de rozenteelt onder glas.

Aangetroffen werkzame stoffen die in Nederland wel een toelating hebben, maar niet gebruikt mogen worden in de rozenteelt onder glas.

Stof (middel)	Hoeveel keer	Werkzaam tegen
Epoxiconazool (Opus)	7	Echte meeldauw
Bifenthrin (Talstar, Bistar)	2	Bodemorganismen zoals aaltjes
Fenpropimorf (Corbel)	2	Echte meeldauw
Methamidophos (Tamaron)	2	Mineervlieg

Ruim de helft over de schreef

In 2008 zijn 50 rozenbedrijven gecontroleerd op het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen. Op 28 bedrijven zijn middelen aangetroffen die in Nederland niet zijn toegelaten of die geen toelating hebben in kasrozen. Het aantal overtredingen bedroeg 48, doordat op sommige bedrijven meerdere verboden

middelen in de rozenteelt zijn aangetoond. Tegen twintig telers is een boeterapport opgemaakt. Drie telers kwamen ervan af met een waarschuwing. Twee keer omdat niet uit te sluiten was dat het uiterst lage gehalte van een verboden stof afkomstig was van een eerdere toepassing. Eenmaal is een

waarschuwing gegeven omdat een gewasbeschermingsmiddel vaker was gebruikt dan toegestaan. Vijf testresultaten hebben niet tot maatregelen geleid. Dit kan als niet kan worden aangetoond dat de zeer geringe hoeveelheid aangetroffen stof door de teler op het gewas is terechtgekomen.

we nog niet echt terug in de resultaten. We weten echter dat het geen onwil is bij het merendeel van de ondernemers. Sommigen kunnen de inzet van verboden middelen niet weerstaan als ze met de rug tegen de muur staan. Verder wordt getracht met een geïntegreerde bestrijdingswijze ziekten en plagen de baas te blijven”, vertelt Driessen.

Geen eenduidige verklaring

Op de vraag waarom de ene rozenteler wel met het huidige middelenpakket uit de voeten kan en een ander niet, kan Driessen geen eenduidig antwoord geven. „Dat ligt aan tal van factoren. Op een witte variëteit is bijvoorbeeld een schadebeeld van trips eerder te zien dan op een rode, dus is ingrijpen sneller nodig. Verder duiken door een geïntegreerde bestrijdingsstrategie weer andere hardnekkige plagen op, zoals dop- en wolluizen.”

Dat de problemen alleen aan een te smal middelenpakket in rozen zijn te wijten, zover wil Driessen niet gaan. Want dan wijst hij op rozentelers die geen probleem schijnen te hebben met het huidige middelenpakket. „Het duidelijkste voorbeeld vind ik dat sommige ondernemers die bij een vorige controle zijn beboet, er nu wel in zijn geslaagd hun gewas schoon te houden zonder opnieuw in de fout te gaan”, redeneert Driessen.

Niet representatief voor gehele sector

De AID denkt dat het naleefgedrag in rozen niet representatief is voor de gehele sector. De inspec-

tiedienst vermoedt echter wel dat het gebruik van illegale middelen niet alleen plaatsvindt in rozen. Vandaar dat het afgelopen jaar ook in kaart is gebracht hoe de situatie is in andere snijbloemen en potplanten onder glas. In totaal zijn 225 monsters genomen op 350 bedrijven bezocht. Nog niet alle gegevens zijn uitgewerkt, maar van alle bedrijven hield 72% zich aan de regels. Beduidend beter dan in de rozenteelt, waarmee de veronderstellingen van de AID kloppen. Driessen plaatst daarbij de kanttekening dat de uitkomsten niet helemaal met elkaar zijn te vergelijken. Alleen al omdat rozen een meerjarig gewas zijn en de andere onderzochte bloemisterijgewassen eenjarig of korter.

Strengere sancties dreigen

Het illegaal middelengebruik is voor de AID reden om de rozenteelt als risicosector te blijven beschouwen. „Van onze controles gaat blijkbaar nog geen afdoende afschrikkingseffect uit”, concludeert Driessen. Vandaar dat ook nog dit jaar tachtig rozentelers door de AID worden gecontroleerd, waarvan de helft al eerder is gewaarschuwd of beboet. Iedere nieuwe AID-controle vergroot de kans dat telers tegen strengere sancties aanlopen. Bij ondernemers die voor een tweede keer in de fout gaan, kan de AID de spuitlicentie intrekken. Bovendien is de boete 50% hoger dan bij de eerste keer. Tegen een bedrijf dat voor de derde keer de regels aan zijn laars lapt, blijft het niet bij geldboetes maar wordt er een proces-verbaal opgesteld. Het is dan aan het Openbaar Ministerie om de eis te bepalen. <

Samenvatting

Voor de vierde achtereenvolgende keer ging vorig jaar meer dan de helft van de gecontroleerde rozenbedrijven over de schreef met verboden gewasbeschermingsmiddelen. Het is voor de AID reden om de rozenteelt als risicosector te blijven beschouwen. Strengere sancties dreigen.